

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نیروی کار جهانی خلافت: نگاهی به ثبت
و نگهداری اطلاعات ستیزه‌جویان
خارجی دولت اسلامی

◇ **گزیده پژوهش‌های جهان:** نیروی کار جهانی خلافت: نگاهی به ثبت و نگهداری

اطلاعات ستیزه‌جویان خارجی دولت اسلامی

بررسی و نظارت: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران -

معاونت پژوهشی

مؤلف: حسین عسگریان

تاریخ انتشار: ۹۵/۴/۲۷

تلفن و دورنگار: ۷ - ۸۸۷۵۶۲۰۵

صندوق پستی: ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵

نشانی اینترنت: www.tisri.org

کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش متعلق به مؤسسه تهران است. تکثیر، انتشار و یا واگذاری آن به دیگران به هرصورت و بدون اجازه کتبی این مؤسسه مجاز نمی‌باشد.

نیروی کار جهانی خلافت: نگاهی به ثبت و نگهداری اطلاعات ستیزه‌جویان خارجی دولت اسلامی^۱

متن حاضر به تحلیل داده‌های شخصی ۴۶۰۰ نفر از اعضای داعش که از سوی این گروه بین اوایل سال ۲۰۱۳ تا اواخر سال ۲۰۱۴ ثبت شده پرداخته است. بر اساس این داده‌ها، ملیت ستیزه‌جویان داعش، تابعیت آنها، چگونگی ورود به سوریه، وضعیت مادی، مهارت‌ها و پیشینه شغلی، سطوح آموزشی و تحصیلی، دانش مذهبی، جایگاه نظامی آنها در گروه و تجربه جهادی قبلی مورد بررسی قرار گرفته است. نویسندگان این گزارش با تأکید بر اهمیت این داده‌ها برای فهم دولت اسلامی (داعش) به خصوص جریان ستیزه‌جویان خارجی به تحلیل داده‌های فوق پرداخته‌اند. بخشی از مهم‌ترین یافته‌های این پژوهش به قرار زیر است:

- ستیزه‌جویان مورد بررسی در این گزارش از بیش از ۷۰ کشور با مهارت‌ها و تجربیات متفاوت بوده‌اند. این تنوع می‌تواند منجر به چالش‌هایی برای اجرای برنامه‌های پیشگیری، مداخله، ادغام (Reintegration) برای مقابله با تهدیدات گردد.
- براساس این اطلاعات ستیزه‌جویان داعش دارای پیش‌زمینه‌های تحصیلی گسترده‌ای بوده‌اند با این حال در مجموع سطح آموزش این افراد در مقایسه با سطح آموزشی و تحصیلی در کشورهای خودشان از درجات بالاتری برخوردار است. افراد با تحصیلات دانشگاهی بعد از افراد دیپلم در رده دوم قرار دارند.

1. Blian Dodwell, Daniel Milton, Don Rassler, "The Caliphate's Global Work force: An Inside look at the Islamic State's Foreign Fighter Paper Trail", Combating Terrorism Center at west Point, Apr. 2016.

- اعضای داعش دارای پیش‌زمینه‌های مختلف شغلی می‌باشند اما در زمینه تجربه شغلی و حرفه‌ای در مقایسه با این سطوح در کشورهای خود از سطح پایین‌تری برخوردارند. این امر می‌تواند نشان‌دهنده ناکامی آنها در ورود به بازار کار با توجه به سطح تحصیلی بالای آنها باشد. با این حال نرخ بیکاری این ستیزه‌جویان در مقایسه با نرخ بیکاری در کشورهای خود بالاتر نبوده و در برخی موارد پایین‌تر نیز بوده است.
- نزدیک به ده درصد افراد مورد بررسی تجربی جهادی پیشینی داشته‌اند این تجربه به ترتیب در سوریه، لیبی و افغانستان بوده است. بسیاری از این افراد جزئیاتی را درباره گروه‌هایی که قبلاً عضو آن بوده‌اند اعلام نموده‌اند. جبهه النصره از جمله گروه‌هایی بوده است که بیشترین سهم را در تجربه‌های قبلی این افراد داشته و آنها بعد از ترک این گروه به دولت اسلامی یا داعش پیوسته‌اند.
- تنها دوازده درصد افراد جذب شده به داعش ترجیح می‌دهند که به جای نقش ستیزه‌جویانه متعارف، نقش انتحاری را قبول نمایند این میزان بسیار کمتر از ۵۶ درصدی است که در سال ۲۰۰۷ افراد استخدام شده القاعده در سنجار عراق اعلام نموده بودند.
- دلیل این تفاوت را می‌توان در محیط متفاوت پیش‌روی این سازمان‌ها دید. برخلاف القاعده در عراق، دولت اسلامی امروزه وظیفه حکمرانی و اداره بخش زیادی از سرزمین‌ها را به عهده دارد. این واقعیت هم بر طرف تقاضا و هم طرف عرضه معادله ستیزه‌جویان خارجی تأثیرگذار است. در طرف تقاضا دولت اسلامی تلاش می‌نماید تا یک دولت و نیروی نظامی ایجاد نماید و در حالی که به بمب‌گذاران انتحاری نیاز دارد در عین حال افرادی را برای پر کردن نقش‌هایی مثل سربازان جنگ‌های متعارف، مقامات شریعت، پلیس و نیروهای امنیتی و یا پست‌های اداری هم نیاز دارد. در طرف عرضه نیز بسیاری برای ایجاد یک دولت اسلامی ناب به این گروه‌ها می‌پیوندند به عبارتی بسیاری از ستیزه‌جویان با فرض دولت اسلامی جایی برای زندگی و نه مرگ (حداقل نه با این سرعت) به عضویت داعش درمی‌آیند.
- افرادی که دارای دانش شریعت بیشتری در مقایسه با افرادی که سطح محدودی از قوانین شریعت را می‌دانند کمتر خواهان شرکت در عملیات‌های انتحاری هستند.
- شاخص‌های روشنی وجود دارد که دولت اسلامی از اشکال مختلف استعدادیابی و

شناسایی افراد با پیش‌زمینه‌های تحصیلی، حرفه‌ای و نظامی خاص استفاده می‌نماید تا نیازهای پیش‌روی این گروه در آینده را رفع نماید.

شواهد نشان می‌دهد که دولت اسلامی درس‌هایی را از اشتباهات گذشته فراگرفته است. دولت اسلامی عراق (سلف دولت اسلامی) در سال ۲۰۰۸ سندی را منتشر کرد که در آن به تحلیل عوامل تأثیرگذار بر عقب‌نشینی این گروه در عراق طی دوره زمانی ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۷ پرداخته شده بود یکی از یافته‌های این گزارش نشان می‌داد که این گروه در بکارگیری استعداد و تخصیص جنگجویان خود موفق عمل نکرده و وظایفی که به عهده آنها گذاشته شده بود با پیش‌زمینه تجربی و مهارتی آنها همخوانی نداشته است، ظاهراً بعد از ۵ سال این سازمان در تلاش است که اشتباهات گذشته را تکرار نکند.